

UCHWAŁA NR .....
RADY GMINY SŁAWNO

z dnia ..... 2018 r.

w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2018-2020

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2017 r. poz. 1875, 2232, z 2018 r. poz. 130) oraz art. 176 pkt 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2017 r. poz. 697, 1292, 2217, z 2018 r. poz. 107),

Rada Gminy Sławno uchwała, co następuje:

§ 1. Uchwala się Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2018-2020, w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Sławno.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Załącznik do Uchwały Nr .....
Rady Gminy Sławno
z dnia.....2018 r.

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY NA LATA 2018-2020

1. Podstawa prawna

- ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z dnia 2017 r. poz. 1769 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2017r. poz. 697 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r. poz. 1390),
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2016 r. poz. 487 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2017 r. poz. 783 z późn. zm.).

2. Wstęp

Zgodnie z art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja trzyletniego gminnego programu wspierania rodziny. Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2018 – 2020 jest kontynuacją programu obowiązującego w latach 2015 – 2017.

Rodzina jest podstawową grupą społeczną, w której żyje człowiek. To właśnie w rodzinie następuje pierwszy proces socjalizacji, wychowanie, wpojenie postaw i wartości etycznych. Rodzina to grupa ludzi, darząca się wzajemnym szacunkiem, będąca dla siebie wsparciem i zrozumieniem. Podstawową rolą rodziny jest otoczenie miłością swoich członków, zapewnienie im wsparcia i poczucia bezpieczeństwa. Rodzina pełni także inne zadania, równie ważne dla bezpiecznego funkcjonowania poszczególnych jednostek w społeczeństwie.

Zalicza się do nich następujące funkcje:

- funkcję materialno – ekonomiczną: polegającą na zaspokajaniu materialnych potrzeb członków,
- funkcję opiekuńczo – zabezpieczającą: polegającą na zapewnieniu opieki dzieciom i osobom w podeszłym wieku,
- funkcję socjalizacyjną: polegającą na przekazywaniu dzieciom wartości i zasad postępowania obowiązujących w społeczeństwie, przez co przygotowuje się ich do pełnienia ról społecznych,
- funkcję rekreacyjną: polegającą na zaspokojeniu potrzeby odpoczynku i rozrywki,
- funkcję prokreacyjną: polegającą na zaspokajaniu potrzeby ojcostwa i macierzyństwa.

Prawidłowo funkcjonująca rodzina, charakteryzuje się szczególnymi więzami między poszczególnymi członkami, a także atmosferą ciepła i miłości. Przedstawiony obraz rodziny, jest modelowy i wskazuje na pewne cechy, jakimi powinna charakteryzować się rodzina. W XXI wieku coraz częściej dostrzega się nieprawidłowości związane z funkcjonowaniem tej najstarszej i najpowszechniejszej formy życia społecznego, co często jest zwiane ze zjawiskiem kryzysu rodziny. Do przejawów tego zjawiska zalicza się wzrost liczby rozwodów, spadek liczby zawieranych małżeństw, spadek dzietności, a nawet zanik tradycyjnych funkcji rodziny. Przyczynami kryzysu rodziny mogą być także sytuacje losowe, osłabiające tą grupę społeczną, takie jak bezrobocie, niepełnosprawność, uzależnienia. W związku z licznymi kryzysami pojawiającymi się w rodzinie, utworzono termin rodziny dysfunkcyjnej. Jest to rodzina, w której funkcjonowanie poszczególnych członków jest zaburzone i wykazuje znaczące nieprawidłowości w zaspokajaniu podstawowych potrzeb dziecka. Rodzina dysfunkcyjna to taka, w której ze względu na różne

przyczyny pojawia się niemożność do prawidłowego wypełniania swoich ról społecznych: rodzica, dziecka, partnera. W związku z tym rodzina dysfunkcyjna wymaga wsparcia i pomocy. Podmiotami odpowiedzialnymi za udzielenie tegoż wsparcia są instytucje społeczne, w tym także Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sławnie. Podstawowym celem jest niesienie pomocy, poprzez towarzyszenie rodzinie w pokonaniu trudności i problemów. Towarzyszenie to może mieć charakter krótkotrwały – polegający na pomocy w rozwiązaniu jednego problemu, lub długofalowy, aż do osiągnięcia poprawy w funkcjonowaniu rodziny.

3. Charakterystyka Gminy Sławno

Gmina Sławno to gmina wiejska położona w województwie zachodniopomorskim, w południowo – wschodniej części powiatu sławieńskiego. Graniczy z gminami należącymi do województwa zachodniopomorskiego: od północy z gminą Postomino, od północnego zachodu z gminą i miastem Darłowo, od południowego zachodu z gminą Malechowo oraz z gminami należącymi do województwa Pomorskiego, tj. gminą i miastem Kępice i gminą Kobylnica.

Obszar gminy: 284,39 km², tj. 3,8% pow. województwa

Mieszkańcy gminy: 8,867 osób (wg danych na dzień 31 grudnia 2017r.)

Powierzchnia użytków rolnych: 14388 ha (ok. 50,6% obszaru gminy)

Powierzchnia lasów: 11321 ha (ok. 39,81% obszaru gminy)

Wody powierzchniowe: 2% obszaru gminy.

Na terenie Gminy Sławno znajduje się 5 szkół podstawowych oraz przedszkola i punkty przedszkolne:

- Szkoła Podstawowa im. Augusta Emila Fieldorfa ps. „Nil” w Bobrowicach;
- Szkoła Podstawowa im. Jana Kochanowskiego w Sławsku;
- Szkoła Podstawowa im. Żołnierzy Armii Krajowej w Warszkwie;
- Szkoła Podstawowa we Wrześnicy;
- Szkoła Podstawowa im Gen. Stefana Roweckiego - Grota w Żukowie;
- Przedszkole Gminne w Gwiazdowie, w skład którego wchodzi:
- Filia Przedszkola Gminnego w Sławsku,
- Filia Przedszkola Gminnego w Boleszewie;
- Przedszkole Niepubliczne „Ekoludki” we Wrześnicy, dla którego organem prowadzącym jest Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Wsi Wrześnica;
- Wiejskie Ognisko Przedszkolne „Pajacyki” w Warszkwie, prowadzone przez Stowarzyszenie Przyjaciół Warszkwowa.

Na terenie Gminy Sławno funkcjonuje także jedna instytucja kultury – Biblioteka Publiczna Gminy Sławno z siedzibą w Żukowie oraz filia we Wrześnicy. Swoje zainteresowania dzieci mogą rozwijać podczas zajęć organizowanych przez świetlice wiejskie, których za terenie gminy znajduje się aż 22. W świetlicach odbywają się zajęcia dla dzieci w zakresie pokonywania trudności szkolnych i organizowania czasu wolnego. Zapewniona jest pomoc rodzinie i dzieciom sprawiającym problemy wychowawcze, zagrożonych demoralizacją, przestępczością lub uzależnieniami. Realizowane są zajęcia w formie kół zainteresowań, zajęć wychowawczych, imprez okolicznościowych i integracyjnych, a także wyjazdów grupowych.

4. Diagnoza sytuacji rodzin w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Sławnie.

Punktem wyjścia do określenia zadań Gminnego Programu Wspierania Rodziny jest analiza danych o mieszkańcach Gminy Sławno, objętych wsparciem Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sławnie. Dla potrzeb programu opracowano tabelę diagnostyczną, ilustrującą informacje dotyczące liczby mieszkańców, liczby dzieci z terenu gminy umieszczonych w pieczy zastępczej, liczby rodzin korzystających z pomocy

społecznej, świadczeń rodzinnych, wychowawczych jak i funduszu alimentacyjnego. Tabela zawiera także informacje dotyczące liczby rodzin współpracujących z asystentem rodziny. Podane dane dotyczą 2017 roku.

Tabela diagnostyczna Gminnego Programu Wspierania Rodziny

WYSZCZEGÓLNIENIE	ROK 2017
Liczba mieszkańców Gminy Sławno	8756 – stały meldunek 106 – tymczasowy meldunek
Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej	452
Liczba osób korzystających z pomocy społecznej	1184
Liczba rodzin uprawnionych do świadczeń rodzinnych	749
Liczba rodzin uprawnionych do świadczenia wychowawczego 500+	2272
Liczba osób uprawnionych do pobierania funduszu alimentacyjnego	1340
Liczba dzieci z terenu Gminy Sławno umieszczonych w pieczy zastępczej	Małoletni – 28 Pełnoletni – 6
Liczba rodzin korzystających ze wsparcia asystenta rodziny	33

Rodziny z trudnościami opiekuńczo – wychowawczymi, wykazujące niezaradność życiową, a także rodziny, w których pojawiają się problemy ról rodzicielskich, uzależnień, bezrobocia i przemocy domowej są najczęstszymi klientami pomocy społecznej. Dysfunkcje w tych rodzinach wyrażają się głównie niedojrzałością emocjonalną, problemami we współżyciu z ludźmi, trudnościami adaptacyjnymi, niezaradnością w prowadzeniu gospodarstwa domowego, problemami we współżyciu z ludźmi, problemami wychowawczymi w środowisku rodzinnym i zawodowym.

Rodziny te wymagają pomocy ze strony Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sławnie. Jest to głównie pomoc w postaci pracy socjalnej w połączeniu ze wsparciem finansowym lub rzeczowym. Rodziny te korzystają ze wsparcia pracownika socjalnego i asystenta rodziny, którzy jako pierwsi mają kontakt z podopiecznymi. To właśnie pracownicy socjalni, podczas przeprowadzania wywiadu środowiskowego dokonują diagnozy problemów. Problemy społeczne w Gminie Sławno rozwiązuje przede wszystkim Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sławnie, we współpracy z innymi instytucjami, organami i placówkami takimi jak: Urząd Gminy Sławno, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Policja, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sławnie, Sąd Rodzinny i kuratorzy.

5. Odbiorcy Gminnego Programu Wspierania Rodziny

Adresatami Gminnego Programu Wspierania Rodziny są dzieci i rodziny przeżywające trudności w sferze opiekuńczej i wychowawczej oraz rodziny, dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej pochodzące z terenu Gminy Sławno. Wszystkie dzieci i rodziny objęte pomocą wymagają ochrony ich praw i wolności oraz wsparcia dla zapewnienia harmonijnego rozwoju i przyszłej samodzielności życiowej. Szczególnej uwagi wymagają dzieci z rodzin niewydolnych wychowawczo. Dysfunkcjonalność rodziny jest spowodowana w głównej mierze ubóstwem, bezrobociem, uzależnieniami, co przyczynia się do powstania znacznych strat rozwojowych u dzieci żyjących w tych rodzinach. Niewydolność rodziców zaburza zaspokajanie podstawowych potrzeb rozwojowych dziecka. Prowadzi do niepowodzeń szkolnych oraz do wykluczenia społecznego. Rodzina wypełniając swoją funkcję wychowawczą, wpływa na jakość młodego pokolenia, jego prawidłowy rozwój emocjonalny i intelektualny.

Rodzina jako naturalne środowisko rozwoju dziecka, przeżywając trudności w opiekowaniu się i wychowaniu dzieci, wymaga szczególnego wsparcia dla dobra nie tylko dzieci ale też wszystkich jej członków. Przywrócenie prawidłowego funkcjonowania rodzin w Gminie Sławno jest więc największym zyskiem dla społeczności lokalnej w każdej sferze życia.

6. Cele Gminnego Programu Wspierania Rodziny i sposób realizacji

CEL GŁÓWNY: Tworzenie warunków sprzyjających wspieraniu rodziny i jej prawidłowego funkcjonowania.

CELE SZCZEGÓŁOWE:

1. Pomoc w opiece i wychowaniu dziecka

Zadania:

- zapewnienie dziecku będącemu w rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy ze strony asystenta rodziny,
- konsultacje i poradnictwo specjalistyczne dla rodziców,
- stosowanie właściwych metod wychowawczych,
- zapewnienie dzieciom pomocy opiekuńczo- wychowawczej,
- zabezpieczenie środków na pobyt dziecka w pieczy zastępczej,
- włączenie Zespołu Interdyscyplinarnego w rozwiązanie problemu przemocy w rodzinie,
- kierowanie osób uzależnionych na leczenie za pośrednictwem Gminnej Komisji do Spraw Rozwiązania Problemów Alkoholowych,
- kształtowanie norm i wartości rodzinnych,
- organizowanie szkoleń dla asystentów rodziny,
- organizacja czasu wolnego dla rodzin i dziecka,
- racjonalne gospodarowanie budżetem,
- podział obowiązków w rodzinie,
- utrzymanie czystości w domu,
- dbanie o higienę i zdrowy styl życia członków rodziny.

2. Praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych w celu przywrócenia rodzinie zdolności do wypełnienia tych funkcji

Zadania:

- zapewnienie pomocy asystenta rodziny, rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczej i wychowawczej,
- organizacja warsztatów i szkoleń dla rodziców, uczestnictwo w szkoleniach asystentów rodziny,
- zapewnienie dostępności poradnictwa specjalistycznego oraz organizowanie i informowanie o miejscach, w których udziela się wsparcia i pomocy,
- podnoszenie kompetencji rodzin tego wymagających w zakresie pełnienia prawidłowych funkcji opiekuńczo – wychowawczych, poprzez organizowanie grup wsparcia, warsztatów, konsultacji i poradnictwa,
- działania aktywizujące społecznie i zawodowo na rzecz rodzin, w których członkowie rodziny pozostają bez pracy,
- monitorowanie sytuacji dzieci z rodzin problemowych, dysfunkcyjnych i środowisk patologicznych, w których występują m.in. problemy przemocy, uzależnień lub długotrwała choroba poprzez wypracowanie procedur służących wyłonieniu środowisk wymagających szczególnego nadzoru, wypracowanie procedury dotyczącej analizy sytuacji rodziny pod kątem zasadności przydzielenia instytucji asystenta rodziny, wypracowanie i wdrożenie standardów pracy z rodziną wieloproblemową oraz podsumowanie i analiza efektów pracy z rodziną.

3. Umożliwienie powrotu dzieciom z pieczy zastępczej do rodzin:

- utrzymywanie bezpośrednich kontaktów dzieci przebywających w pieczy zastępczej z rodzicami, z wyjątkiem takich przypadków, gdy orzeczonego został zakaz Sądu,
- angażowanie rodziców do podnoszenia wspólnej odpowiedzialności za sprawy dziecka,
- opracowywanie wraz z rodziną planu pracy,
- udzielanie pomocy rodzicom biologicznym w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymaniu pracy zarobkowej,

·zapewnienie rodzicom konsultacji specjalistycznych, które mogłyby przyczynić się do powrotu dziecka do domu rodzinnego.

Gminny Program Wspierania Rodziny jest kontynuacją programu utworzonego na lata 2015 - 2017. Realizuje on podobne zadania, których celem jest wsparcie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych. W latach 2015 – 2017 udało się nawiązać współpracę z rodzinami wymagającymi wsparcia w zakresie prawidłowego funkcjonowania rodziny i pomóc członkom rodziny na nowo nawiązać pozytywne relacje i umocnić rodzinne więzy. Z roku na rok liczba rodzin z trudnościami w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych rośnie, co pokazuje ilość rodzin współpracujących z asystentem rodziny. Jednocześnie maleje ogólna liczba klientów pomocy społecznej. W ostatnich latach udało się stworzyć spójny system środowiskowej pracy opiekuńczo – wychowawczej, czego kontynuacją jest Gminny Program Wspierania Rodziny w latach 2018 – 2020.

Dzięki podejmowanym zadaniom udało się osiągnąć znaczące efekty, do których należy zaliczyć:

- zapewnienie dzieciom bezpiecznych warunków wychowania,
- wzmocnienie więzi rodzinnych,
- poprawę funkcjonowania społecznego dzieci i młodzieży w rodzinach z trudnościami wychowawczymi,
- ograniczenie występowania patologii społecznych,
- edukację rodziców w zakresie prowadzenia gospodarstwa domowego i utrzymanie czystości,
- zapobieganie sytuacjom kryzysowym w rodzinie.

W kolejnych latach Gminny Program Wspierania Rodziny zakłada kontynuację tych działań z naciskiem na:

- prowadzenie diagnozy sytuacji rodzin objętych pomocą społeczną,
- wspieranie i edukację rodziców mających trudności wychowawcze, poprzez dostarczanie im wiedzy o prawidłowym modelu funkcjonowania rodziny i błędach popełnionych w konkretnych przypadkach,
- zapewnienie rodzinom specjalistycznego poradnictwa,
- poprawienie relacji w rodzinie poprzez naukę umiejętności dialogu i kształtowania więzi opartych na wzajemnym szacunku i zaufaniu,
- udzielenia pomocy rodzinom dotkniętym problemem alkoholowym oraz zjawiskiem przemocy,
- wsparcie rodzin, w których doszło do odebrania dzieci, w celu umożliwienia ich powrotu do rodziny naturalnej.

Pomoc kierowana do rodzin będzie miała różnorodny charakter. Należy zaliczyć do niej przede wszystkim:

- bezpośrednie kontakty pracowników Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sławnie z rodziną,
- pomoc materialną,
- objęcie rodziny wsparciem asystenta rodziny,
- pomoc w załatwieniu spraw urzędowych,
- pomoc w napisaniu pism, podań itp.,
- objęcie dziecka opieką specjalistycznej placówki (np. świetlice szkolne, wiejskie),
- organizowanie indywidualnych i grupowych zajęć terapeutycznych,
- udzielanie porad w sytuacjach problemowych, związanych z funkcjonowaniem rodziny, prowadzeniem gospodarstwa domowego, budżetu rodzinnego, pielęgnacją zdrowia i potrzeb dzieci.

7. Realizatorzy i partnerzy Gminnego Programu Wspierania Rodziny

Gminny Program Wspierania Rodziny powinny realizować samorządowe jednostki organizacyjne, właściwe organizacje pozarządowe i inne podmioty mające kontakt z dzieckiem i rodziną, w które w ramach

swoich kompetencji posiadają obowiązek wspierania rodziny z trudnościami opiekuńczo – wychowawczych.

8. Monitoring

Monitoring programu umożliwi wgląd w realizację działań, pozwoli ocenić ich skuteczność oraz możliwość bieżącej korekty. Monitorowanie Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Sławno odbywać się będzie na podstawie sprawozdawczości sporządzonej w corocznym sprawozdaniu merytorycznym z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sławnie, przedkładanym Radzie Gminy Sławno.

9. Podsumowanie

Gminny Program Wspierania Rodziny zakłada tworzenie optymalnych warunków dla prawidłowego funkcjonowania rodzin na terenie Gminy Sławno. Program ten ma na celu wspieranie rodzin w trudnościach opiekuńczo – wychowawczych, mając na uwadze przede wszystkim zapewnienie dzieciom bezpiecznych warunków wychowania. Wsparcie rodziny będzie miało charakter ochronny, a rodzinie będą stwarzane możliwości samodzielnego zmierzenia się ze swoimi problemami, co zwiększy jej szanse na prawidłowe funkcjonowanie w środowisku lokalnym.

Ważnym elementem powodzenia w zakresie realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny jest współpraca podmiotów zajmujących się sprawami rodziny i podejmowanie interdyscyplinarnych działań.

Uzasadnienie

Obowiązek podjęcia uchwały wynika z art. 176 pkt 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemu pieczy zastępczej.

Rodzinom przeżywającym trudności w wypełnieniu swoich funkcji, gmina w ramach zadań własnych zapewnia wsparcie poprzez organizację systemu i wyposażenie go w odpowiednie narzędzia. W tym celu m.in. opracowuje 3-letnie programy wspierania rodziny. Program zawiera kierunki działań zmierzających do tworzenia warunków dla prawidłowego funkcjonowania i wychowania dzieci w rodzinach.

Celem programu jest przywrócenie rodzinom zdolności do przezwyciężenia ich problemów opiekuńczo-wychowawczych przy współpracy samorządu, organizacji pozarządowych i innych instytucji zajmujących się rodziną.

Program Wspierania Rodziny na lata 2018-2020 jest kontynuacją programu obowiązującego w latach 2015-2017.

Z uwagi na powyższe, podjęcie uchwały jest uzasadnione.